

ละเลยต่อหน้าที่ : ไม่สู้ปลั่งปฏิกุลให้...เพราะไม่มาแจ้งด้วยตนเอง !

โดย นายปกครอง

อุทกภัยหรือน้ำท่วม... เป็นภาวะการณ์ธรรมชาติที่สร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่บ้านเรือน รวมถึงทรัพย์สินของประชาชน และก่อให้เกิดปัญหาสิ่งปฏิกุลไหลไปสะสมอุดตันตามท่อระบายน้ำ โดยเฉพาะห้องสุขา ซึ่งเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

อุทาหรณ์จากคดีปกครองในฉบับนี้... ก็เป็นเรื่องราวของปัญหาสิ่งปฏิกุลหลังน้ำท่วม โดยนายสน ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ประสบเหตุอุทกภัยและได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาสุขาตัน ได้แจ้งขอรับบริการสูบล้างปฏิกุล (**สูบล้าง**) กับทาง อบต. ตามที่มีการประชาสัมพันธ์ แต่กลับไม่ได้รับการ โดยถูกตัดชื่อออก !!

มูลเหตุของคดีนี้มีว่า... นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) ได้ประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ประสบเหตุอุทกภัย ซึ่งประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือในการสูบล้างปฏิกุล (สูบล้าง) ยื่นคำร้องหรือแจ้งความประสงค์ต่อ อบต. หรือหากไม่สะดวกในการยื่นคำร้อง ให้แจ้งความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือต่อสมาชิกสภา อบต. ในแต่ละเขตหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ ในวันและเวลาราชการภายในเวลาที่กำหนด

นายสน (เจ้าของบ้าน) จึงได้ให้นายฟ้า (บุตรของภรรยา) เป็นผู้แจ้งความประสงค์ขอรับบริการแทนตน โดยนายฟ้าได้แจ้งกับสมาชิกสภา อบต. แต่ปรากฏว่านายสนไม่ได้รับการสูบล้างปฏิกุลดังกล่าว จึงต้องจ้างเอกชนมาดำเนินการและเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท

นายสนได้มีหนังสือถึงนายก อบต. ขอให้ชี้แจงเหตุผลแต่ไม่ได้รับคำชี้แจง จึงยื่นฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อศาลปกครอง ขอให้มีการพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสูบล้างปฏิกุล จำนวน ๑,๒๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยจนกว่าจะชำระเสร็จ

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า เหตุที่ตัดชื่อออกเพราะนายสนไม่ได้มายื่นคำร้องหรือแจ้งด้วยวาจาต่อสมาชิกสภา อบต. ด้วยตนเอง และผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือตามแนวทางปฏิบัติของอำเภอและจังหวัดที่ปฏิบัติอยู่ในการเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยและขอรับความช่วยเหลือจากรัฐที่ต้องยื่นหรือแจ้งความประสงค์ด้วยตนเอง

ประเด็นปัญหาคือ กรณีนี้ถือว่า... นายสนได้แจ้งขอรับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยตามกรณีพิพาทในเรื่องนี้ เป็นการดำเนินงานตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการทั่วไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องปฏิบัติในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการสำรวจครัวเรือนที่ต้องการความช่วยเหลือไว้ ซึ่งถือเป็นกรอบระยะเวลาเร่งรัดในการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเอง เพื่อให้ประชาชนผู้เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนโดยเร็วและทั่วถึง และกำหนดให้แจ้งความประสงค์ด้วยวาจาหรือยื่นคำร้องต่อ อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. ก็ได้ ซึ่งถือเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

การดำเนินการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งประสบปัญหาการระบายสิ่งปฏิกุลหลังเกิดอุทกภัย โดยในทางปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีในการให้บริการดังกล่าวปรากฏว่ามีการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่เพิ่มเติมจากรายชื่อที่ได้มีการสำรวจความต้องการไว้แต่เดิมด้วย จึงรับฟังได้ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งความประสงค์ก็ดี การยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือก็ดี ต้องเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ง่ายต่อการเข้าถึง และไม่เคร่งครัด

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือโดยผ่านบุตรของภรรยา ซึ่งบุตรของภรรยาได้แจ้งต่อสมาชิกสภา อบต. อีกต่อหนึ่ง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพื่อขอรับบริการภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ไปดำเนินการช่วยเหลือสืบสิ่งปฏิกุศลให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อบต.) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๐/๒๕๖๔)

คดีดังกล่าว... นับว่าเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งหรือยื่นคำร้องขอของประชาชนในเรื่องใด ๆ ซึ่งควรกำหนดรายละเอียดให้มีความชัดเจน โดยในกรณีตามพิพาทที่หลักเกณฑ์ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการแจ้ง เมื่อหน่วยงานผู้มีหน้าที่ได้ดำเนินการมาโดยไม่เคร่งครัด เช่น มีการเพิ่มชื่อผู้ขอรับบริการเพิ่มเติมในภายหลังได้ จึงรับฟังได้ว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การขอรับความช่วยเหลือเป็นไปโดยสะดวกเร็วและไม่เคร่งครัด ฉะนั้น การที่ผู้ขอรับบริการให้บุตรของภรรยาเป็นผู้แจ้งแทน จึงย่อมถือว่าเป็นการแจ้งความประสงค์ขอรับบริการตามหลักเกณฑ์แล้ว นอกจากนี้ กรณีที่เจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งหรือรับคำร้องแล้ว หากเห็นว่าไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในประการใด ก็ควรต้องแจ้งผู้ยื่นคำร้องให้ดำเนินการให้ถูกต้อง

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)
